

Η Υφαντική Τέχνη Στην

Αρχαιότητα

Σκέλτζεν Μπράχαη

B1

2023-24

Υφαντική Τέχνη

- Η υφαντική ήταν για τους αρχαίους Αθηναίους η μόνη αξιοπρεπής ασχολία για τις γυναίκες των ανώτερων κοινωνικών τάξεων. Ας μην ξεχνάμε και τους πέπλους που πρόσφεραν σε λατρευτικά αγάλματα θεοτήτων, σε γιορτές της Ήρας στην Ηλεία και της Αθηνάς στην Αθήνα, οι οποίοι υφαίνονταν από κορίτσια αριστοκρατικής τάξης.
- Τα ενδύματα των αρχαίων Ελλήνων δεν ήταν ραμμένα. Όπως έβγαине το ύφασμα από τον αργαλειό, το τύλιγαν γύρω από το σώμα και το στερέωναν στους ώμους με μεγάλες καρφίτσες, τις περόνες.
- Στα ομηρικά έπη έχουμε πολλές σκηνές γυναικών που ασχολούνται με τον αργαλειό.
- Πρώτα απ' όλα η Πηνελόπη, η πιστή σύζυγος του Οδυσσέα, της οποίας και το όνομα είναι συνδεδεμένο με την υφαντική. Ως γνωστόν ολημερίς ύφαινε στον αργαλειό, ενώ όλη τη νύχτα ξήλωνε όσα είχε υφάνει.
- Ο Τηλέμαχος κάποια στιγμή της λέει "Αλλά καλύτερα να πας στην κάμαρή σου, με τα δικά σου έργα απασχολήσου, τον αργαλειό, τη ρόκα. Δίνε στις παρακώρες εντολές, για να δουλεύουν με φροντίδα"

Ο Πολιτισμικός Ρόλος της Υφαντικής Τέχνης στην Αρχαιότητα

- Η μητέρα της Υφαντικής είναι η Ανάγκη. Η ανάγκη του ανθρώπου να προφυλαχθεί από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες. Με μοναδικά εργαλεία τα ανθρώπινα χέρια, τις φυσικές και τις ζωικές ίνες και ένα κοφτερό αντικείμενο, ο πρωτόγονος άνθρωπος δημιούργησε στρωσίδια, καλύμματα, ενδύματα και άλλα απαραίτητα είδη για την προστασία του. Οι ρίζες της Υφαντικής πλέκονται με εκείνες της Καλαθοπλεκτικής, εισχωρούν βαθιά στους χρόνους της Νεολιθικής Εποχής και φθάνουν στους Λιμναίους Οικισμούς (πιν.1), την ίδια εποχή που ο άνθρωπος μαθαίνει να καλλιεργεί τη γη και κάνει την εμφάνισή της η ανταγωνίστρια της Καλαθοπλεκτικής, η Κεραμική.
- Η πορεία της υφαντικής σκιαγραφείται, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο έντονα, στα κείμενα αρχαίων ποιητών και συγγραφέων, στα ελάχιστα ανευρεθέντα υφαντά κατά τις ανασκαφές, στα γλυπτά και τις αναπαραστάσεις αγγείων, στα εργαλεία υφαντικής, στις καταγραφές σε πινακίδες που η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως. Στα έπη του Ομήρου καταγράφονται τα περισσότερα στοιχεία για την υφαντική τέχνη. Και όταν λέμε υφαντική δεν αναφερόμαστε μόνο στην υφάντρα και στον αργαλειό της, αλλά και σε όλες εκείνες, μικρότερης ή μεγαλύτερης σημασίας, εργασίες που παίρνουν μέρος πριν και μετά την ύφανση

Οι υφαντικές ύλες και η επεξεργασία τους

- Πως κατασκευάζονται τα υφαντά; Πόσος κόπος, πόσος χρόνος, πόση υπομονή χρειάζεται για να γίνει η πρώτη ύλη κλωστή, να βαφτεί και μετά να υφανθεί ένα υφαντό;
- Το μαλλί

Από την αρχαιότητα μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα η κατεργασία του μαλλιού γινόταν με τον ίδιο τρόπο. Στην αρχαιότητα λεγόταν "ταλασιουργία" και περιελάμβανε τα εξής στάδια: "πλύσιν" (πλύσιμο), "ξάνσιν" (ξύσιμο) και "νύσιν" (γνέσιμο). Στα νεότερα χρόνια η κατεργασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια: το πλύσιμο ή ζεμάτισμα, το λανσάρισμα και το γνέσιμο.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΦΑΝΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

- Καθώς η τέχνη της υφαντικής άρχισε να ανθίζει, γινόταν όλο και πιο έντονη η συμβολική σημασία της. Στα αρχαία χρόνια, η υφαντική προοριζόταν για τους Θεούς, τις βασίλισσες και την ανώτερη τάξη της κοινωνίας.
- Η σημασία της υφαντικής απεικονίστηκε με τη γέννηση των μύθων. Οι θεοί που προστάτευαν την τέχνη της υφαντικής υπήρχαν σε όλους τους πολιτισμούς, δηλώνοντας τη δημιουργική δύναμη που κυβερνά τον κόσμο, καθώς και τη συγκεκριμένη τέχνη.
- Στην Αίγυπτο, η θεά Νείθ ήταν μια από τις αρχαιότερες θεότητες. Λέγεται ότι ήταν η δημιουργός του σύμπαντος, με ό,τι αυτό περιείχε και όπως λειτουργούσε. Επιπλέον, ήταν η θεά της υφαντικής, του νερού και των ποταμών, των μητέρων και του τοκετού, της σοφίας, του κυνηγιού και της μοίρας. Ως εκ τούτου, η Νείθ λατρεύτηκε ως η θεά της υφαντικής και ως το σύμβολο του αιώνιου θηλυκού και της φύσης.
- Στην Αρχαία Ελλάδα, η υφαντική τέχνη ήταν μια ψυχαγωγική δραστηριότητα για τους θεούς, τις βασίλισσες και την ανώτερη τάξη.
- Η Αθηνά ήταν η θεά της σοφίας, η προστάτιδα των έργων που κατασκεύαζαν οι γυναίκες και της υφαντικής. Ήταν και η ίδια ικανή υφάντρα και πολύ περήφανε για την ικανότητά της στον αργαλειό.
- Στην Ιλιάδα, ο Όμηρος αναφέρει ότι η Αθηνά φορούσε ένα φόρεμα που είχε υφάνει η ίδια.

Η Θέση Της Γυναίκα Στην Ομηρική Εποχή

- Η γυναίκα στην ομηρική εποχή ανήκε σε κατώτερη βαθμίδα σε σχέση με τον άντρα καθώς εκείνος είχε την εξουσία του οίκου. Η ιδανική γυναίκα τότε όφειλε να είναι χρυσοχέρα, σεμνή, συνετή, ευγενική και αφοσιωμένη σύζυγος και μητέρα. Εκείνες της αριστοκρατικής τάξης, όπως η Ελένη στη ραψωδία Γ, έπρεπε να εμφανίζονται δημόσια ,μπροστά στους άντρες, συνοδευόμενες από υπηρέτριες και με καλυμμένο το κεφάλι συνήθως με ένα μαντίλι που τις προφύλασσε από άσχημα και απρεπή σχόλια. Ακόμα κάθε σωστή γυναίκα της εποχής ασχολούνταν με τον αργαλειό, τη ρόκα, την ανατροφή των παιδιών καθώς επίσης και με το να δίνει οδηγίες στις παρακώρες. Επιπλέον σε περίπτωση που ο άντρας της σκοτωνόταν στον πόλεμο και η πόλη της έπεφτε στα χέρια των εχθρών, η γυναίκα γινόταν δούλα των εχθρών και υποχρεωνόταν να εκτελεί τις εντολές τους, Έτσι ο Έκτορας φαντάζεται ως δούλα των Αχαιών την Ανδρομάχη, μετά τον θάνατο του και την πτώση της Τροίας. Συμπερασματικά, η γυναίκα είχε περιορισμένη θέση σ' έναν ανδροκρατούμενο κόσμο.

Ευχαριστώ

Ευχαριστώ που διαβάσατε την εργασία μου για την υφαντική τέχνη.